

iDecide

www.idecide-project.eu

Μαθητές από μειονεκτικά περιβάλλοντα

Άστεγες οικογένειες

Erasmus+

This project has been funded with support from the European Commission. This publication and all its contents reflect the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

[Project number: 562184-EPP-1-2015-1-CY-EPPKA3-PI-FORWARD]

Άστεγες Οικογένειες

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση σε μεθόδους διδασκαλίας)

1. **Δημιουργήστε έναν κώδικα Συμπεριφοράς** (αν το σχολείο δεν έχει ήδη καθιερώσει κάποιον) και πολιτική μηδενικής ανοχής στην τάξη σας, ώστε να προστατέψετε τους μαθητές από άστεγες οικογένειες από τις διακρίσεις ή τα ρατσιστικά περιστατικά, λόγω των συνθηκών διαβίωσής τους.
2. **Παρέχετε δραστηριότητες που θέτουν υπό αμφισβήτηση τα στερεότυπα και το ρατσισμό**, που σχετίζονται με την κοινωνική τάξη και τον πλούτο των υλικών, προάγοντας αντίθετα το σεβασμό για την ποικιλομορφία.
3. **Διατηρήστε μια σχέση όταν ο μαθητής εγκαταλείπει το σπίτι**, παρέχοντας φακέλους και άλλα έντυπα σφραγισμένα, τα οποία να απευθύνονται στους μαθητές.
4. **Αποφύγετε εργασίες που σχετίζονται με την τηλεόραση**, καθώς οι μαθητές που διαμένουν σε καταφύγια, ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση σε τηλεόραση.
5. **Εξασφαλίστε ότι οι μαθητές των άστεγων οικογενειών αισθάνονται ευπρόσδεκτοι** και υποστηρίζονται στην τάξη σας καθώς μεταβαίνουν σε ένα νέο περιβάλλον.
6. **Παρέχετε σχολικές προμήθειες, αν χρειαστεί** (μολύβι, χαρτί κ.λπ.), τα οποία μπορείτε να μοιράσετε στους μαθητές των άστεγων οικογενειών διακριτικά, προκειμένου να αποφύγετε να τραβήξετε την αρνητική προσοχή των άλλων μαθητών της τάξης.
7. **Βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές των άστεγων οικογενειών έχουν ίσες ευκαιρίες** για την ανάληψη ευθυνών και ρόλων στην τάξη.
8. **Αποφύγετε την απομάκρυνση των προσωπικών αντικειμένων των μαθητών ως πειθαρχικό μέτρο**, όταν πρόκειται για μαθητές που προέρχονται από οικογένειες άστεγων.
9. **Διατηρήστε την ιδιωτικότητα του μαθητή**. Αποφύγετε την αποκάλυψη των συνθηκών διαβίωσής τους σε άλλους μαθητές ή τις οικογένειές τους.
10. Μην ζητάτε από τους μαθητές με μη επισφαλής στέγη να φέρνουν στο σχολείο φαγητό, φωτογραφίες ή αγαπημένα παιχνίδια. Οι μαθητές που είναι άστεγοι συχνά ντρέπονται να παραδεχτούν ότι δεν έχουν αυτά τα πράγματα. Εάν ο δάσκαλος γνωρίζει ότι υπάρχουν τέτοιοι μαθητές στην τάξη, είναι καλύτερο να αποφεύγονται τέτοιες πρακτικές για όλους τους μαθητές, προκειμένου να αποφευχθεί η πρόκληση αισθημάτων απομόνωσης σε εκείνους που δεν μπορούν να συνεισφέρουν.

[Αναφορά:

Barbara Driver, Paula Spady, What Educators Can Do: Homeless Children and Youth, 2013: <https://education.wm.edu/centers/hope/publications/infobriefs/documents/whateducatorscand02013.pdf>]

Οδηγίες στο επίπεδο του σχολείου (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Τμηματοποίηση Τάξεων / Διαρρύθμιση

Συμπεριλάβετε τους μαθητές των αστέγων οικογενειών σε εκδηλώσεις και δραστηριότητες, διαφοροποιώντας τον ρόλο και τη συμβολή τους, όπως για παράδειγμα **αναθέτοντάς τους ρόλους με τους οποίους είναι άνετοι**.

Κοινότητα

Διοργανώστε εκπαιδευτικές επισκέψεις και σχολικές εκδρομές. Οι εκδρομές είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη και την αλληλεπίδραση κάθε μαθητή με το περιβάλλον. Επωφεληθείτε από επιχορηγήσεις και χρηματοδότηση που μπορούν να βοηθήσουν μια ολόκληρη τάξη μαθητών να επισκεφθούν απρόσμενα μέρη.

Προσαρμογές Εκπαιδευτικού Προγράμματος

1. Συμπεριλάβετε τους μαθητές των αστέγων οικογενειών σε εκδηλώσεις και δραστηριότητες, διαφοροποιώντας τον ρόλο και τη συμβολή τους, όπως για παράδειγμα **αναθέτοντάς τους ρόλους με τους οποίους είναι άνετοι**.
2. **Οργανώστε εκπαιδευτικές επισκέψεις και σχολικές εκδρομές.** Οι εκδρομές είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη και την αλληλεπίδραση κάθε μαθητή με το περιβάλλον. Επωφεληθείτε από επιχορηγήσεις και χρηματοδότηση που μπορούν να βοηθήσουν μια ολόκληρη τάξη μαθητών να επισκεφθούν μη αναμενόμενα μέρη.

Εκπαιδευτικές Επισκέψεις / Εκδρομές / Κατασκηνώσεις / Σχολικές Ανταλλαγές / Εκδρομές στο Εξωτερικό

1. **Οργανώστε εκπαιδευτικές επισκέψεις και σχολικές εκδρομές.** Οι εκδρομές είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη και την αλληλεπίδραση κάθε μαθητή με το περιβάλλον. Επωφεληθείτε από επιχορηγήσεις και χρηματοδότηση που μπορούν να βοηθήσουν μια ολόκληρη τάξη μαθητών να επισκεφθούν μη αναμενόμενα μέρη.
2. Κατά τη διοργάνωση σχολικών ταξιδιών, παρέχετε δωρεές ή μειώσεις για μαθητές από οικογένειες με δύσκολη οικονομική κατάσταση. Αυτές πρέπει να παρέχονται διακριτικά.

Φαγητό: Κυλικείο / Επισκέψεις / Κατασκηνώσεις / Εκδρομές

1. **Παρέχετε εκπτώσεις στο κυλικείο του σχολείου** για μαθητές που προέρχονται από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος. Αυτές πρέπει να παρέχονται διακριτικά.

2. **Εξασφαλίστε τις βασικές ανάγκες του μαθητή.** Εργαστείτε για την εξασφάλιση τροφίμων, ρουχισμού, καταφυγίου, ιατρικής περίθαλψης, βασικής υγιεινής και μεταφορικών αναγκών. Παρέχετε έναν κατάλογο με τους πόρους που διαθέτει η κοινότητα στην οικογένεια ή το νεαρό άτομο. Εάν είναι απαραίτητο, βρείτε έναν χώρο για να κάνουν μπάνιο οι μαθητές (Evers, 2011).

Άλλα (Κοινωνική πρόνοια)

Εξασφαλίστε τις βασικές ανάγκες του μαθητή. Εργαστείτε για την εξασφάλιση τροφίμων, ρουχισμού, καταφυγίου, ιατρικής περίθαλψης, βασικής υγιεινής και μεταφορικών αναγκών. Παρέχετε έναν κατάλογο με τους πόρους που διαθέτει η κοινότητα στην οικογένεια ή το νεαρό άτομο. Εάν είναι απαραίτητο, βρείτε έναν χώρο για να κάνουν μπάνιο οι μαθητές (Evers, 2011).

Γονείς / Σύλλογοι Γονέων

1. Δημιουργήστε σχέσεις. Κτίστε μια υποστηρικτική σχέση στους μαθητές και τις οικογένειές τους, ανεξάρτητα από το οικονομικό και εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο.
2. Διοργανώστε συναντήσεις μεταξύ των γονέων και του προσωπικού για να συζητήσετε την πρόοδο των μαθητών και να βελτιώσετε τη συνεργασία μεταξύ του σχολείου και του σπιτιού. Αυτό θα βοηθήσει στην παρακολούθηση της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που μπορεί να σχετίζονται με την κοινωνική ζωή των μαθητών, όπως η περιθωριοποίηση, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους, η συμπεριφορά στο σπίτι και ο αυτοσεβασμός.

Σχολικοί Εορτασμοί / Εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

Συμπεριλάβετε τους μαθητές των αστέγων οικογενειών σε εκδηλώσεις και δραστηριότητες, διαφοροποιώντας τον ρόλο και τη συμβολή τους, για παράδειγμα αναθέτοντάς τους ρόλους με τους οποίους είναι άνετοι.

Σχολική Ενδυμασία

Εξασφαλίστε τις βασικές ανάγκες του μαθητή. Εργαστείτε για την εξασφάλιση τροφίμων, ρουχισμού, καταφυγίου, ιατρικής περίθαλψης, βασικής υγιεινής και μεταφορικών αναγκών. Παρέχετε έναν κατάλογο με τους πόρους που διαθέτει η κοινότητα στην οικογένεια ή το νεαρό άτομο. Εάν είναι απαραίτητο, βρείτε έναν χώρο για να κάνουν μπάνιο οι μαθητές (Evers, 2011).

Υποστήριξη Μαθητών

1. Δημιουργήστε σχέσεις. Κτίστε μια υποστηρικτική σχέση στους μαθητές και τις οικογένειές τους, ανεξάρτητα από το οικονομικό και εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο.

2. **Παρέχετε εκπλώσεις στο κυλικείο του σχολείου** για μαθητές που προέρχονται από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος. Αυτές πρέπει να παρέχονται διακριτικά.
3. **Εξασφαλίστε ότι οι μαθητές με έλλειψη στέγη έχουν εύκολη πρόσβαση σε βοήθεια και υποστήριξη** σε περίπτωση που βιώνουν προσωπικές δυσκολίες (π.χ. πρόσβαση σε σύμβουλο). Επιτρέψτε στους μαθητές να εκφράζουν τους φόβους και τις απογοητεύσεις τους με διάφορους τρόπους, όπως μέσω δραστηριοτήτων που σχετίζονται με κατασκευές και σχεδιασμό.
4. **Διοργανώστε συναντήσεις μεταξύ των γονέων και του προσωπικού** για να συζητήσετε την πρόοδο των μαθητών και να βελτιώσετε τη συνεργασία μεταξύ του σχολείου και του σπιτιού. Αυτό θα βοηθήσει στην παρακολούθηση της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που μπορεί να σχετίζονται με την κοινωνική ζωή των μαθητών, όπως η περιθωριοποίηση, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους, η συμπεριφορά στο σπίτι και ο αυτοσεβασμός.
5. **Εξασφαλίστε τις βασικές ανάγκες του μαθητή.** Εργαστείτε για την εξασφάλιση τροφίμων, ρουχισμού, καταφυγίου, ιατρικής περίθαλψης, βασικής υγιεινής και μεταφορικών αναγκών. Παρέχετε έναν κατάλογο με τους πόρους που διαθέτει η κοινότητα στην οικογένεια ή το νεαρό άτομο. Εάν είναι απαραίτητο, βρείτε έναν χώρο για να κάνουν μπάνιο οι μαθητές (Evers, 2011).
6. **Κατά τη διοργάνωση σχολικών ταξιδιών, παρέχετε δωρεές ή μειώσεις** για μαθητές από οικογένειες με δύσκολη οικονομική κατάσταση. Αυτές πρέπει να παρέχονται διακριτικά.

Σχολικές Αγορές

Εξοπλίστε τις αίθουσες διδασκαλίας με ηλεκτρονικούς υπολογιστές για κάθε μαθητή, ώστε να συμπεριλάβετε εκείνους που δεν έχουν πρόσβαση σε ένα εκτός σχολείου και παρέχετε τα βιβλία ή άλλους υλικούς πόρους που χρειάζονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Τεχνολογία

Εξοπλίστε τις αίθουσες διδασκαλίας με ηλεκτρονικούς υπολογιστές για κάθε μαθητή, ώστε να συμπεριλάβετε εκείνους που δεν έχουν πρόσβαση σε ένα εκτός σχολείου και παρέχετε τα βιβλία ή άλλους υλικούς πόρους που χρειάζονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Ορισμός: Οι άστεγοι μαθητές δεν είναι μόνο αυτοί που ζουν σε καταφύγια ή στο δρόμο, αλλά και όσοι ζουν σε μοτέλ, οχήματα ή αναγκάζονται προσωρινά να συζητήσουν με τα μέλη της οικογένειας ή τους φίλους τους. Η επίδραση της έλλειψης στέγης στις μαθησιακές εμπειρίες των μαθητών ποικίλλει ανάλογα με την ηλικία, τον καθορισμό και τη διάρκεια της περιόδου της έλλειψης στέγης. (Miller, Pavlakis. Samartino and Bourgeois, 2014-15, p.10).

Οι έρευνες δείχνουν ότι οι άστεγοι μαθητές μπορεί να αντιμετωπίσουν δύο φορές περισσότερες μαθησιακές δυσκολίες από ότι οι άλλοι μαθητές.

Το να αναγνωριστεί ποιος είναι άστεγος παραμένει ένα δύσκολο έργο. Ορισμένες οικογένειες επιλέγουν να μην περιγράψουν τον εαυτό τους ως άστεγες. Οι οικογένειες μπορεί να είναι απρόθυμες να μοιραστούν την κατάσταση των άστεγων λόγω δυσφορίας ως προς την τρέχουσα κατάσταση διαβίωσης. Μπορεί να φοβούνται ότι τα παιδιά τους θα μετακινηθούν σε άλλο σχολείο ή θα στιγματιστούν από αρνητικό σχολιασμό (Driver and Spady, 2013).

Υπάρχουν δύο τύποι άστεγων μαθητών: αυτοί που είναι άστεγοι όταν εισέρχονται στο σχολείο και αυτοί που γίνονται άστεγοι κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους.

Άστεγοι μαθητές:

- Προέρχονται από ποικίλα υπόβαθρα και για διάφορους λόγους
- Δυσκολεύονται να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν σχέσεις
- Έχουν δυσκολία στην πρόσβαση σε πόρους που σχετίζονται με την εκπαίδευση, όπως η έκδοση κάρτας βιβλιοθήκης
- Δεν είναι εξοικειωμένοι με την εύρεση και την πρόσβαση σε πόρους που διατίθενται μέσω του ίδιου του σχολείου
- Ντρέπονται για το μέρος διαβίωσής τους
- Αισθάνονται ντροπή όταν τους πειράζουν άλλοι μαθητές, όπως για παράδειγμα σχετικά με την έλλειψη στέγης και την υγιεινή
- Παρερμηνεύονται από τους γονείς
- Αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσαρμογής σε ένα νέο σχολείο
- Είναι πιο πιθανό να αναπτύξουν αισθήματα αποτυχίας.

Χρήσιμες Ιστοσελίδες

www.irp.wisc.edu/publications/focus/pdfs/foc312b.pdf (educational opportunity for homeless pupils)

National Centre for Homeless Education at SERVE (NCHE), <http://www.serve.org/nche>

Virginia Department of Education, Education for Homeless Children and Youth Program (Project HOPE-Virginia), <http://www.wm.edu/hope>

http://wamu.org/programs/metro_connection/14/05/30/dc_public_schools_scramble_to_serve_growing_numbers_of_homeless_students

https://www.nlchp.org/youth_resources

<http://www.naehcy.org/sites/default/files/dl/toolkit.pdf> (College Access and Success for Students Experiencing Homelessness)

Αναφορές

National Center for Homeless Education, "Education for Homeless Children and Youth Program Data Collection Summary," U.S. Department of Education, June 2011.

D. H. Rubin, C. J. Erikson, M. San Agustin, S. D. Cleary, J. K. Allen, and P. Cohen, "Cognitive and Academic Functioning of Homeless Children Compared With Housed Children," *Pediatrics* 97, No. 3 (1996): 289–294

Evers, Tony, 2011, How Teachers Can Help Students Who Are Homeless, https://dpi.wi.gov/sites/default/files/imce/homeless/pdf/teach_help_hmls_stud.pdf

<http://www.onlinecolleges.net/for-students/homeless-student-guide>

Peter Miller, Alexandra Pavlakis, Lea Samartino, Alexis Bourgeois, Educational opportunity for homeless students, in Focus, Vol. 31, No. 2, Fall/Winter 2014–15

Barbara Driver, Paula Spady, What Educators Can Do: Homeless Children and Youth, 2013,

<https://education.wm.edu/centers/hope/publications/infobriefs/documents/whateducatorscando2013.pdf>